

In lần thứ nhất

Giá: 0850

TUỒNG HÁT CÀI-LƯƠNG

BÁ-ẤP-KHẢO

Diễn theo truyện Phong-Thần

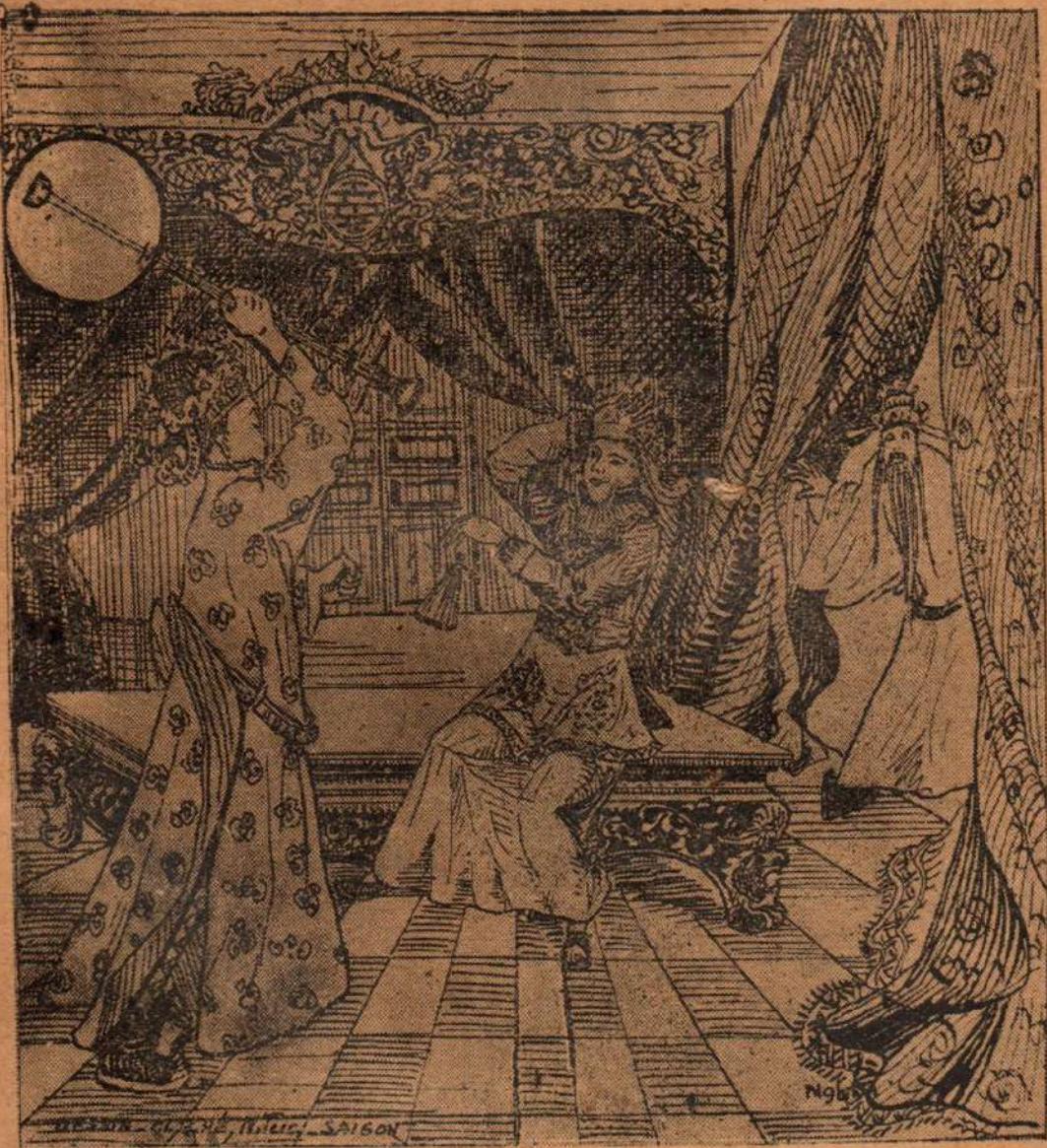
Diễn từ Bá-Ấp-Khảo dung bửu vật xin thực tội cho cha,
cho đến Châu-văn-Vương ăn thịt con
Bản tuồng này thiệt là hay lắm và vui lắm vì có dù trung, hiếu, lễ, nghĩa.

TÁC GIẢ :

NGUYỄN-THÀNH-LONG

CHỦ BỐN :

PHẠM-VĂN-CƯỜNG

Cấm in trùng và đem ra diễn, cuộn nào không có ký tên hù Lòn là đồ giả.

IN TẠI NHÀ IN XƯA-NAY

DIỄN TÍCH TUỒNG BÁ-ẤP-KHẢO

Tuồng phân làm tá màng.

Bắt đầu, từ Bá-Ấp-Khảo dưng bửu vật xin thực hinh,
cho đến Châu-văn-Vương ăn thịt con.

Màng thứ nhứt và nhì

Trong màng loan Áp-Khảo thở than,

Ngoài trào nội quần thần toan kế.

Màng này có 1 bản vọng-cô-hoài-lang, 1 bản hành-vân,
1 bản lưu-thủy-trường, 1 bản lưu-thủy-đoản và nhiều câu
ngâm.

Màng thứ ba

Nơi kỳ-lộ quần-thần tiến biệt,

Chốn tiến định tối chúa phân tay.

Màng này có 1 bản hành-vân, 1 bài thơ bắt cú, 1 bản
quần-nữ và nhiều câu ngâm.

Màng thứ tư

Xem bửu vật Tỉ-Cang hứa tiếng,

Thấy người ngay Thừa-tướng chạnh lòng.

Màng này có 2 bài ngũ-diễm, 1 bài tạ, 1 bản khốc-hoàng-
thiên, 1 bản kim-tiền.

Màng thứ năm

Dưng bửu vật khen lòng con thảo,

Lẽ yêu hình Đất-Kỷ mang tai.

Màng này có 1 bản cô-bản, 1 bản khốc-hoàng-thiên, 1 bản
tứ-đại-cảnh, 1 bản vọng-cô-hoài-lang.

Màng thứ sáu

Bởi kiến sắc đậm đậm khởi động,

Vì lòng ngay Ấp-Khảo thọ nguy.

Màng này có 2 bài từ-dai oán, 2 bài ngủ-diễn, 1 bản hành-văn, 1 bản bình-bản-văn, 1 bản kim-tiền, 1 bản khóc-hoàng-thiên.

Màng thứ bảy

Vâng lệnh chúa trù-phòng dung thịt,

Tưởng nổi con Tây-bá đau lòng.

Màng này có 1 bài văn-thiên-tường, 1 bài cò-bản, 1 bản khóc-hoàng-thiên, 1 bài ngủ-diễn, 1 bản hành-văn.

Màng thứ tám

Đắt-Kỷ kể Tô-nương hờn hở,

Mưu được thành, tội chúa vui mừng.

Màng này có 1 bản kiêm-tiền và 1 bản bình-bản-văn.

CHƯNG CÁC VAI ĐÀO KÉP

1 Bá-ăp-Khảo

2 Nội-thị

3 Các-quan

4 Thé-nử

5 Tỉ-Cang và mụ

6 Linh-hầu

7 Vua Trụ

8 Đắt-Kỷ

9 Vưu-Hồn, Bí-Trọng

10 Trù-phòng

11 Châu-văn-Vương

12 Chúa-ngục

Suite Madelon

TABLEAU VIVANT

Ca điệu Madelon

Vội vàng chào mừng ơn chiếu cố quý chư khán-quan.
Chẳng nài công lao đêm nay đến giúp cho bồn-bang.
Hiệp-hòa cùng nhau chúng tôi chúc cho chư khán-quan.
Phước như läng-long trong bá-gia dặng câu miềng tràng.
Chốn chốn nơi nơi vui vầy âu-ca.
Bá lánh phước dư, như tài đồng-hải.
Lẩn bước chen vai noi đường văn-minh.
Đua nhau chen vai khai-hóa dân mình.
Gương ni cống hiến chư tôn.
Xin xem sau đấy xét suy.
Trai như Ấy-Khảo thảo ngay đời đường đáng khen.
Trách bấy Đất-Kỷ läng loàn trắc nết lang-vân.
Hại Châu-văn-Vương thất niêu tai ương đủ lý.
Còn bắt con gia hình lóc lấy thịt xương.
Ấy rõ ràng một đứng đại ác.
Đời nay cũng khá xem tướng gương ấy xét suy.
Vì chung Trụ-vương hôn-quân mê hoa đắm sắc.
Mà khiếu nên cơ đồ tan nát đả cam.
Tiết giùm cho vua Thành-Thang.
Công gầy dựng.

In tại nhà in XƯA-NAY

o o o NGUYỄN-HÁO-VĨNH o o o
o o 62-64, Boulevard Benard o o
o o o o SAIGON o o o
o o o o Mai 1927 o o o o

BÁ-ẤP-KHÁO

TƯƠNG PHONG THẦN CẢI LƯƠNG

MÀNG THÚ NHÚT

**Trong màng loan Ấp-Khảo thở than.
Ngoài trào-nội quần-thần toan kẽ.**

Giàng cảnh. — Khi kéo màng lên thì thấy đèn vua. Bá-Ấp-Khảo đang ngồi than thở. Sau có nôii-thi đứng hầu.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Tôi tên là Ấp-Khảo. Cha tôi vốn thiệt là Co-Xương vì xưa kia sơ vẫn trào đường nên phải bị giam vào ngục thất. Cha ôi, cảm thân phụ mắc vòng khổ cực. Xuôi lòng con chua xót ai hoài. Đêm năm canh con trăn trọc ai hoài. Ngày sáu khắc sầu tư lha thiết.

NGÂM: « Xót vì cha mắc tai nạn,
« Đau lòng con trẻ bàn hoàn thiết tha.

CÀ VỌNG-CỐ HOÀI-LANG

« Nơi dù lý lao hình. Lòng mong đến nơi
đơn định.

« Ngó toan thực hiện.

« Đàng di sơn xuyên viễn vọng,

« Khôn bẽ vảng lai,

« Ngày ngày thôi nhứng tưởng.

« Đêm luống nằm van vái hoàng thiên.

« Cầu trên bá linh tương trợ.

« Phò hộ dùm bấy đứng người ngay.

« Thảm thiết bấy cho phụ hoàng.

« Ngùi càng người thở than,

« Đau đớn lòng như thốn tâm can.
« Trộm trách bấy trên thành-hoàng.
« Chẳng xót vì người ngay.
« Vọng kháng Tây-Kỳ,
« Xem mấy cụm mỏ vân,
« Tất dạ xốn xang muôn phần.
« Thương bấy người nạn tai, chẳng may.

CA HÀNH-VÂN

NỘI-THỊ :

« Hè ở trời,
« Số hè ở nơi ông trời,
« Đến thế thì thôi.
« Người ngay mắc phải,
« Thọ lấy hám-oan,
« Gian nan đành phải chịu.
« Kìa câu họa-phước,
« Biết đâu may mà hỏng rước đưa.
« Cuộc tuần-hoàn ở tay thợ trời,
« Có hồi vinh nhục.
« Có lúc thạnh suy,

ẤP-KHẢO :

« Nghĩ tới thêm buồn,
« Cha già mắc nạn.
« Dạ trẻ nào an, nào nguôi.
« Ối thôi nhảm mắt.

NỘI-THỊ :

« Trẻ tạo xây vần.
« Nguyệt với linh thần.
« Chứng dùm cho người ngay.
« Lòng ta rày quyết toan bắng nay.
« Tương lai bữu-hóa.
« Ngỏ toan thực tội phụ thân.

ẤP-KHẢO :

NÓI LỐI: Như tôi là: Khéo khắn dẽ rèn lòng tử-dạo,
ngùi ngùi lo báo nghĩa thâm ân, chiều buồn xem mấy cụm
mỏ vân, dạ luống tưởng ngàn trùng sơn-thủy. Cha ôi, từ
vương-phụ mắc nơi dù lý. Khiến lòng con đòi bửa sầu bi.
Nhờ đến cha lụy nhỏ lâm ly. Đau lòng trẻ ai hoài tha thiết.

NGÂM:

« Ngùi ngùi chạnh nhớ phụ-hoàng.
« Đau lòng như cắt, tâm can ai hoài.
« Vì ai nên nỗi lạc loài.
« Chia tình phụ tử ngày ngày sầu tư.

NỘI-THỊ NÓI LỐI: Con trách thánh thượng ngồi trên không xét. Nghe sám lâu mà hại bấy người ngay.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Ngày thị thần ôi, chừ bây giờ người biết mưu chi, kể chi lo mà cứu cha ta choặng bấy chừ.

NỘI-THI NÓI: Muôn lâu điện hạ, kẻ hạ thần, tài non, trí mõn, đâu biết kể chi, mà lo cùng điện hạ choặng. vậy thì: điện hạ tua lai đáo trào nghi. Hiệp cùng khanh để lo phan thực tội (có họa may đặng cùng chặng đó điện-hạ).

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Nghe nội-thị bày mọi nỗi khiến lòng ta ám hiệp ngô tình. Âu là, ta lai đáo tiền định. Lo mưu kế thực hình thân phụ.

NGÂM: « Âu ta đến chốn trào-nghi.
« Hiệp cùng khanh tể toan phuơng thực hình.

VÔ BUỒNG

MÀNG THÚ NHÌ

Dọn sân chầu. Ngai vua Bá-Ấp-Khảo ngồi giữa
Các quan ngồi hai bên.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Ngày các quan. Từ vương-phụ mắc vòng hoạn-nạn. Khiến lòng ta thương nhớ khôn cùng. Trong sáu năm xa cách mặt rồng. Ngoài ngàn dặm chưa tường tin cá (đó các quan). Chừ bây giờ: ta muốn cần tương bửu hóa. đặng đắc thực phụ hình, lẻ kiết hung tính đặng thăm lính. Niềm phụ tử dạ cho hảng dạ (đó các quan).

CA LƯU-THỦY-TRƯỜNG

« Kim phụ hoàng bị lao hình.
« Lòng ta mong đến đơn đình.
« Đặng cần tương bửu hóa thực hình.
« Các quan liệu thử như hà?
« Nên hư khá tỏ ta tường.
« Hoặc luận bàn hà mưu?
« Sanh thành cù lao,
« Nhắc đến thôi xót câu tử đạo,
« Phải toan báo đáp ơn dày.

« Vậy mới rày làm con.

NAM-CUNG-HOÁC : « Hạ thần tâu qua,

« Lẽ phải chăng, tấu trên nhứt điện.

ẤP-KHẢO :

« Kiết hung xin khá phân biện.

« Lão quan chờ ngại.

NAM-CUNG-HOÁC : « Xin cùi xin phân cùng,

« Điện hạ dặng tường.

« Đại vương trước ngày lâm nạn.

« Có diền bát quái thiên tiên.

« Lâm dù lý thất niên.

« Mản hạn hời cố biên.

TÁNG-NGHI-SANH : « Từ quân tua bót đau lòng.

« Việc hãy đề phòng.

« Mưa vong lời đại vương.

« Ta chung nhau toan lo.

« Hiệp nhau toan lò.

« Lo bảo thủ cho bồn bang.

ẤP-KHẢO :

« Thoản nghe 2 lão phân rồi.

« Khiến ta lắc dạ bồi hồi,

« Chua xót lòng đòi cơn.

« Cha ôi này cha ôi,

« Có rõ thấu lòng con.

« Nguyện đến nơi bệ rồng.

« Các quan tua khá điều đình.

« Ta nay quyết chí thượng trình.

« Bửu châu, báu vật bang hành.

« Nhờ ơn trên lệnh thánh-hoàng.

« Xin thực hình phụ thân.

HAI QUAN :

« Hai tôi đã lở xa gần.

« Muôn tâu điện hạ dặng tường.

« Chẳng qua vì tai nạn đại-vương.

ẤP-KHẢO :

« Thè, ta thù phen này.

« Đến chốn bệ tiền.

« Tâu cửu trùng xuống phước cho ta.

TÁNG-NGHI-SANH NÓI : Muôn tâu cùng từ quân, số là từ quân khôn rõ, đề cho thần hạ phân tường. Lịnh đại vương mà mắng cái nạt ni : Chẳng qua vì vận hạn, tai ương. Do bát quái thiên tiên chi số. Nơi dù lý thất niên

chỉ rõ. Mản hạn rồi hồi cố vinh qui. Ngài dặn: ta lo bảo thủ Tây-kỳ. Đường thăm viếng làm chì cho nhọc.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Các quan ôi, lời gián ấy ta đây khắc cốt. Nhưng mà: nghĩa sanh thành đường đục khó ngơ. Vậy các quan mựa chờ chần chờ. Khá sấm serra dặng ta dời gót.

NGÂM : « Triều đình cây có bá quan.
« Cần tương bửu vật, ta sang thực hình.

CÁC QUAN « Từ quân rày đả quyết tình,

NGÂM : « Chúng tôi dưng tiệc tiền hành dời chør.

CA LƯU-THỦY-ĐOÀN

- ẤP-KHẢO :
- « Rày ngày rày từ quân,
 - « Quyết một lòng toan bề dời chør.
 - « Néo quang sang đậm ngàn xuyên sơn.
 - « Nỗi biệt ly đỏi dàng phân cách.
 - « Đàng thiên lý khó rõ kiết hung.
 - « Xin một liệc chúng tôi tiền hành.
 - « Lòng ta quyết mong tìm đến đó.
 - « Tấm lòng trẻ nguyện có cao dày,
 - « Dẫu khó cực ta nay chẳng màng.
 - « An bề ta làm phận con,
 - « Câu tử đạo dám dâu lỗi nghi.
 - « Trèo non, xuống hang chẳng ngại,
 - « Rán đi đến nơi đơn trì.
 - « Bày tỏ, bày tỏ duyên do,
 - « Mong thánh-hoàng xét lại dùm cho.
- ĐỒNG CA :
- ẤP-KHẢO : « Cảm ơn bá quan hết lòng.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Nầy bá-quan khá toan lo sắp đặt, cùng xét xem bửu vật sẵn sàng: rạng ngày mai ta quyết lên đàng. Các quan chờ lựa lần bê trèo (*nghé*).

NGÂM : « Mọi đều cây có chur khanh.
« Rạng mai tựu đến tiền-dình phân tay.

CÁC QUAN « Cúi đầu vưng lịnh từ quân.

ẤP-KHẢO « Các quan trở gót ta toan lui hái.

MÀNG THỨ BA

Nơi kỳ lô quǎn-thần tiễn biệt
*Chỗn tiễn định tôi chúa phân tay

Chung sơn thủy hoặc dọn cảnh rừng, hay là cảnh nhà quê.
Đưa lên đường.

NAM-CUNG-HOÁC NÓI: Rày bá quan y ước, lai tảo tựu
tiễn định, tống nhứt diện dǎng trình, dụng tam bôi tưu
trǎo. (Day lại nói với Bá-Ấp-Khǎo) Muôn tâu điện hạ. Rượu
một chén xia ngài dùng lấy thảo. Gọi lòng ngay dǎng
dǎng bá-quan. Chúc cho điện hạ lên dàng. Nơi dặm liền
binh an quí thè.

ĐỒNG CA HÀNH-VÂN

BÁ-QUAN:	« Tiệc tiễn hành.
« Ngày tiệc tiễn hành,
« Xin tống biệt tử quân,
« Tam bôi tưu trǎo,
« Dụng chén quan hè,
« Xót xa đòi đoạn,
« Từ đây phân cách.
ẤP-KHẢO:	« Rẻ đôi phương hai đường biệt ly.
ĐỒNG CA:	« Nhìn mặt nhìn xốn xang tấm lòng.
ẤP-KHẢO:	« Niềm tử đạo,
« Báo nghĩa thân sanh.
« Muôn thác cũng dành.
« Thân mình dễ nại,
« Miền trǎ cù lao, ơn thảm (<i>đó bá-quan</i>)
CÁC QUAN:	« Làm con như thế.
ĐỒNG CA:	« Đề có mấy người?
« Đáng đề cho đời.
« Gọi làm gương hậu lại (<i>kính thay</i>).
« Đầu cùi đầu chúc cho tử quân.
« Bình an quí thè.
ẤP-KHẢO:	« Cám ơn chư vị hảo tâm.

LẠI NÓI: Ngày các quan ôi. Các quan đã hết lòng hạ cố,
mà giàn ta mấy lượt có dư. Nhưng mà: nhớ phụ thân ta

khó nỗi làm ngơ. Bởi vậy cho nên : dầu muôn thác ta cũng không từ tai nạn (*đó các quan*)

Vậy thời các quan khá nhớ lời ta dặn. Việc trào đình cậy có các quan. Thôi thôi giả các quan ta kiếp lên dàng. Mắt nhìn mặt dạ càng chua xót.

BÁ-ẤP-KHẢO : « Từ rày cách trở đậm quang sang,

ĐỒNG NGÂM : « Tôi chúa nhìn nhau lụy chúa chàng,

CÁC QUAN : « Kẻ ở đau lòng thêm nát ruột,

ẤP-KHẢO : « Người đi xót dạ lại bầm gan,

« Ông cha dốc báo tình hoảng hoại,

CÁC QUAN : « Nợ nước toan đền nghĩa nặng mang,

ĐỒNG NGÂM : « Trộm trách trời xanh sao khéo khéo.

« Làm cho Nam, Bắc rẻ đôi phan,

TÁNG-NGHI-SANH NÓI : Bầm điện-hạ, rày điện-hạ dời chơn đậm liều, nēo kiết hung thắn hạ chưa tường. Vậy chúc cho điện-hạ lên đường, dung bốn chử bình an vô sự.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Tường quân đã hết lòng vì chúa. Ta dè đâu chẳng đoái phận tôi. Còn chúc thân ta nguyễn đền bồi. Tường-quân ôi, chẳng may mà ta có thác ta cũng không nguôi ơn đó. Vậy thời ; nơi kinh địa ta toan dục vó. Chỗn Tây-kỳ xin đó ở an. Tay phân tay chia rẻ hai dàng. Mắt nhìn mặt, kẻ nam người bắc.

NGÂM : « Giã từ biệt vị chư khanh,

« Trường-an ta tới tiền-dinh đó lui,

CÁC-QUAN « Đoạn-trường thay ! lúc phân kỳ,

NGÂM : « Kẻ về xót dạ,

ẤP-KHẢO : « Người đi đau lòng.

VÔ BUỒNG

(Bá-Ấp-Khảo trỡ ra và đi và than)

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Đường sơn xuyên viễn vọng. Nēo khuất khúc hiêm nguy. Ai đi : đoái tư bề rừng bụi tú vi. Xem bốn phía luông đậm hồ huyệt. Cha ôi ! Lẻ cõn mất thân con nào tiếc. Miền cứu cha sương tuyêt bao nài. Vái cùng trời phò hộ người ngay. Chơn lần bước đến đâu hay đó.

NGÂM : « Vái cùng thiên địa quỉ thần.
« Chứng tri cho trẻ dò lần đến nơi.

CA XUÂN-NỮ

- THẾ-NỮ : « Néo hiểm nguy, đường gập ghềnh khó đi.
« Nhìn xem bốn bên núi non tư bề.
« Kia vượng hú trên nhành với chim kêu.
« Dế ngâm nga sầu.
« Đau đớn bấy cho người ly hương.
ẤP-KHẢO : « Lần theo chúng quân xuống hang lèn đèo.
« Gành đá thêm chập chùng cheo leo.
THẾ-NỮ : « Bao sá nồi qua truồng xuống đèo,
« Thân giải dầu uống tuyết nắm xương.
ẤP-KHẢO : « Trời nở đâu dành chẳng thương.
« Kẻ mắc nàn,
« Người ngay, mà nay.
« Đả dành thọ lấy hàm oan.

NÓI LỐI: Trời ôi: thân bao quản dày sành đẹp sỏi, dạ
đâu lặng suối trèo non. Miền là cho trọn điệu làm con,
dẫu có thác danh còn bia lạc.

- NGÂM: « Bao nài lặn suối trèo non,
« Vẹn gìn tử đạo danh còn tạc ghi.
THẾ-NỮ: « Mảng còn bàn bạc vân vi.
« Trào-đô phút đá gần kề chẳng sai.
ẤP-KHẢO: « Chúng quan tua khá an bài.
CHÚNG QUÂN: « Ngựa ngoại người nghĩ rạng ngày yết vua.

HẠ MÀNG

MÀNG THỦ TƯ

Xem bửu vật Tỉ-Cang hứa tiếng.
Thấy người ngay thừa tướng chạnh lòng.

(Chung dọn cảnh dinh quan Thủ-tướng)

TỈ-CANG NÓI: Quyền A-tướng Thương-đô. Lão Tỉ-Cang
Hoàng-thúc. Chó như lão nay là: Chịu Tiên-dế lời vàng di
chúc. Giúp Ấu-quân ngôi báu đặng an. Tri tri định sắt là

gan vàng. Trác trác đá vàng ấy dạ. Từ Tày-bá biểu tâu các hạ. Thiên-tử bèn cầm lại ngục trung. Thương bấy kẻ anh hùng. Mà mắc nỗi dù lý.

NGÂM : « Thương người đáng bức yên bùng,
« Ngay vua nên phải mắc vòng gian nan.

LAI NÓI : Nói cho phải : Lão phu cũng ghe phen gián thuyết. Nhưng vì : Trên thánh-hoàng chưa ngót lôi đình. Bởi vậy cho nên : Lão phu dành đánh chử làm thịnh. Chờ thiên-tử phân minh bao nả (*đó mụ*).

PHU-NHÂN NÓI : Dạ thưa ông : từ Tày-bá mắc vòng ao cá. Sao chẳng thấy ai lai vảng ngục hình. Sáu năm trường tin vẫn bắt tin. Mà không kẻ viếng thăm dù lý (*vậy ông*).

NGÂM : « Từ ngày, mắc chốn rật ràng.
« Không ai lai vảng gọi rắng viếng thăm.

(Ngâm vừa giút tiếng thì kể Bá-Ấp-Khảo đi đến, bước vò kêu quan hầu cặn hỏi thăm)

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Dạ thưa cậu, không biết nơi đây phải là dinh của quan Thừa-tướng Tỉ-Cang hay không cậu ?

LÍNH HẦU (nạt rồi) **NÓI :** Chủ nǎo lạ mặt lại dám cả gan. Kêu Thừa-tướng là Tỉ-Cang. Chủ không biết thúc-hoàng của thánh-thượng. Sao ! Chủ thiệt là quá ông trời rồi. Tôi nói cho chủ biết.

CA NGỦ-ĐIỀM

« Chủ đừng lắp lững mà chơi.
« Khá đứng lại cho ta hỏi cùng.
« Chủ khùng hay chủ là diên,
« Tới dinh nội chẳng kiêng chẳng vì.

QUA BÀI-TẠ

ẤP-KHẢO : « Bởi vì là phận sự quê mùa,
« Ruộng vườn nào biết việc quan,
« Cúi xin cậu thứ dung cho cùng.

LÍNH-HẦU : « Thời khà phân tàng áo lới.
« Người đến có những việc chi ?

ẤP-KHẢO : « Vì muốn tỏ nỗi việc tôi.
« Xin bầm lấy khúc nỗi sự tình.

LÍNH-HẦU NÓI : Thị chú có việc chú phải chịu khó chó ai mọi chú sao, đi bầm dùm không cho chú.

BÁ-ẤP-KHẢO (bước ra ngoài) NÓI : Đồ dày tờ nó củng biết đèo bồng xất xược. Thủ tay sai củng dám vô nghĩ. Như ta là : miềng cứu cha nặng nhẹ sá gì. Loại muông cầu đáng chi mà trách. (Trở vô kêu linh hầu ra nói) :

Dạ thưa cậu : bạc đài lượng xin cậu đừng chấp trách, của đơn sơ vin cậu miềng tinh. (*Thôi mà đương tư nó*)
(miệng nói tây thôp)

Cậu vào bầm dùm với Thùa-tường bạch minh. Răng có Ấp-Khảo Cơ-Xương thân tử. Đang đứng ngoài dinh nội chờ dải lệnh đại quan (*nghé*).

LÍNH-HẦU NÓI : Thôi mà ! nói chơi vậy chó tiền bạc làm gì. Không biết thì thôi chó biết nhau là bà con. Tôi nhớ in chú là con của ông ba thì phải.

ẤP-KHẢO : Ông ba nào !

LÍNH-HẦU : Ông ba khía (đó).

(Day xuống rạp nói) :

Đã gặp mồi tới miệng, nào có chê dẻo chê dai. Nhưng mà : muốn ăn sao cho có đồng nài (*khi này còn khi khác*) Nếu chẳng vậy lấy chi nuôi bữa. (*Tôi nghĩ lại cái nghề ở lính này thiệt là ác*).

Tuy chẳng vì kẻ khoét rào cắt cửa, chó cũng bằng quân đón ngõ rút cầu. Tôi chất đá đầy dầu. Gở cho hết gầm âu mạt kiếp.

(Bước vô qui gối và nói) :

Dạ bầm ông.

TỶ-CANG : Chỉ đó bếp hầu.

LÍNH HẦU : Dạ bầm ông.

CA NGỦ-ĐIÈM

- « Có người kiếm sỉ thanh niên.
- « Đang đứng đợi dãi trên lịnh ngài.
- « Xung răng thân-tử Cơ-xương,
- TỶ-CANG : « Bảo hứa nhập cho ta hỏi tường.

LÍNH HẦU (bước ra) NÓI : È đương tư ông cho chú vào.
BÁ-ẤP-KHẢO (bước vô) NÓI : Thưa tôi chào ngài.

TỶ-CANG NÓI: Gả kia nghe ta hỏi:

CA KHỐC-HOÀNG-THIỀN

- « Gả kia, gả kia đứng đó,
- « Gả kia đứng đó.
- « Tánh thị hà danh ?
- « Nói cho lão tường.
- « Chẳng hay đến đây việc gì ?
- « Luận bàn hà vi ?
- « Bầm qua, thượng-quan hăng dạ,
- « Thân-tử Cơ-xương.
- « Giáng sơ trào đường.
- « Hầm vào Nam-lao.
- « Nay tôi xin vào thực hình phụ-thân,

ẤP-KHẢO:

- « Bầm qua, thượng-quan hăng dạ,
- « Thân-tử Cơ-xương.
- « Giáng sơ trào đường.
- « Hầm vào Nam-lao.
- « Nay tôi xin vào thực hình phụ-thân,

LẠI NÓI: Bầm lệnh hoàng-thúc : Phạm thần xưng Ấp-Khảo. Ngu phụ thị Cơ-xương. Vì cha tôi sơ giàn trào đường. Nên phải bị giam vào ngục thất. Nay tôi đem đồ bửu vật. Tới nhờ lượng chí tôn. Khất quản khai tiến dần chi môn. Thứ dỉ đắt phúc bồn chí hạ (*đó ngài*).

TỶ-CANG (bước ra) NÓI: Đoái thấy đoán trang tư chất. chọt nhinh đinh đạt phong nghi. Ấy rỏ ràng luông màu xuất luông nhi. Vậy mới đáng hò phụ sanh hò tử. Ngày cháu ơi. Cháu đã vì cha thực tội. Ta dè đâu chẳng thương bạn cứu nàng. Cháu dung vật chí vốn lão chưa tường. Vậy **khá nói** cho già lâm đắt đi !

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Dạ bầm lệnh hoàng-thúc ; như tôi dung mấy vậy ni là :

CA KIM-TIỀN

- « Xa thất niên, cùng Bạch-viện.
- « Nệm lỉnh tửu với mười mỷ-nhơn.
- « Xin dung đến thực hình phụ thân,
- « Lượng nhờ ngô quân,
- « Hai báo này, nên quỉ vật, (chỉ xe và nệm).
- « Bạch-viện-hầu.
- « Tuy giả thú biết ranh đòn ca.
- « Thành-hoàng ngự xem.
- « Chùi thôi cháu tua an lòng,
- « Đề già liệu toan rời tàu thành-minh.

TỶ-CANG :

ẤP-KHẢO : « Muôn nhở hoàng thục đoái thương (bis)
« Tẫu trên thánh-lượng.
« May ngài rộng lượng,
« Hồi thục phụ thân,

TỶ-CANG : « Ấy ta sắng dạ, thương người làm nạn.

LAI NÓI: Nầy cháu ôi, cháu vẫn vì cha cíu nạn. Ta đây
cũng vì bạn gở nàng. Vậy thời: soạn ý cân dai mảo vội
vàng vào ngọc bệ tàu qua thiên-tử.

NGÂM: « Vội vàng ngọc các vào chầu.
« Tâu qua lượng thánh lẻ nào định phân,

BÁ-ẤP-KHẢO *Dạ thưa ngài*: ngài đà có dạ àn cần. Tôi
đâu hả dám lừa lần chẳng vâng.

ĐỒNG NGÂM: « Sứa sang áo mảo cân đai,
« Đon trì thẳng đến tâu ngay thánh hoàng.

HÀ MÀNG

MÀNG THỨ NĂM

Dưng bứù vật khen lòng con thảo
Sợ yểu hình Đất-Kỷ mang tai

Giảng cảnh: Dọn màng sàn-chầu, ngai vua, đằng vàn, kích-cồ. Các
quan vào chầu.

TRỤ-VƯƠNG-NÓI: Trẫm Thương Vương Hoàng-dế. Hậu
Đất-kỷ mẫu nghi. Hà-thanh mở vận xương-kỳ. Hải-yến bày
diêm thanh trị. Trong nhở có văn-bang lo lấy. Ngoài cậy
cùng vỏ-bá đặt an. Cơ-nghiệp rất vứng vàng. Nhờ bá-quan
tận-lực.

NGÂM: « Nước nhà vứng đặt, trì an.
« Cũng nhờ Văn, Vỏ bá-quan tận phò,
« Lân-bang, cận-quắc tung-hô.
« Bắc-Di cống lèle, Hung-nô xưng thần.

LAI NÓI: Nầy Viru, Bí nhị khanh ôi. Trẫm nhớ lại kia là
ngày trước. Tây-bá-bầu mấy lược giáng ta. Cơn lôi đình

trầm chabilidad thứ tha. Bèn cầm gả giam noi dù lý. Sao chabilidad thấy ai vào noi đày. Mà viếng thăm Tày-Bá Co-Xuong.

VƯU-HỒN NÓI : Thần-hạ vẫn không tường.

BÍ-TRỌNG NÓI : Muôn nhở ơn lượng thánh.

(Tì-Cang và Bá-áp-Khảo bước vô)

NGÂM : « (Đa) Chúng tôi : Ấp-Khảo, Tỷ-Cang.

« Chúc cho thánh-thượng sống ngàn muôn năm.

TRỤ-VƯƠNG NÓI : Trầm chào Hoàng-thúc. Hoàng-thúc hãy ngồi.

Vậy chờ gã nào lạ mặt, lại có vào chầu, Hoàng-thúc khá bẩm tau, cho trầm tường chơn giã.

(Tỷ-Cang qui xuống)

CA CỔ-BẢN

(Đa muôn tau lịnh bệ-hạ) « Người ni vốn con Tày-bá nọ.

« Danh Ấp-Khảo tự xưng.

« Tương bửu vật thực hình.

« Vì thấy người hiếu trung (*lòng ngay*).

« Đến cậy nơi hạ-thần.

« Dùm tau cùng thiên-nhan.

« Nhờ ơn thánh-minh xem xét lại.

« Xin bùa đức ra nhơn.

« Mà tha tội Bá-hầu.

« Vì bởi người lòng ngay.

« Hết lòng vì chúa, giáng vua, giữa noi.

« Trào đảng ; hảm vào nam lao.

TRỤ-VƯƠNG : « Rày nghe phàn cặng.

« Thương bấy người vô hạng.

« Vì cơn lôi đình.

« Lôi đình chi nộ.

« Trầm chabilidad nghĩ suy.

« Bẩm hoàng-gia, ngôi lượng qua.

VƯU-HỒN : « Nầy tội ấy khó tha.

BÍ-TRỌNG : « Cứ phép mà răng. Vì tội khi quân tội càng cao.

ĐỒNG QUĨ CA : « Tùy theo quân-pháp, thời bất vị thân.

« Nhà nước đả ban.

« Cứ theo luật hình..

« Lấy oai trị dân.

- TỶ-CANG: « Kia hay ! Vuru, Bi.
« Sàm lẩu nồi chi.
« Người văn vời mi.
« Vốn không oán thù.
- VUA-TRỤ: « Nào tương bửu vật là những món chi.
« Khá đam vào đây.
- BÁ-ẤP-KHẢO: « Nhờ lượng hoàng gia.
« Tôi xin trình, dựng bửu vật,
« Thánh-thượng xem tường.
« Nay xa Thất-niên nên lạ lùng.
« Dầu thánh hoàng ngự dung.
« Chẳng người đầy xa, cũng thân hành di.
« Con Bạch-hầu-viên khôn hơn người.
« Thêm dề dạy,
« Ca xướng vang vầy.
« Dùng cuộc yến điện thì càng hay.
« Hoàng-thượng ngự xem trào thần xem.
« Còn ai mà say, thì lên nệm này,
« Nằm chừng dội chập, tĩnh túc như thần.
« Là nên báo vật trong đời này.
« Cùng với mười mỹ nhân.
« Hạ-thần xin dung.
« Nhờ thánh-hoàng ân.
- TRỤ-VƯƠNG: « Chứ một Hầu-viên.
« Đủ chàng thực tội,
« Tay-bá hồi trào.

LAI NÓI: Vì nhà gả có lòng hiếu đạo. Biết thờ thần trọn thảo, trọn ngay. Đường sơn xuyên ngàn dặm chẳng nài. Tương bửu vật đến đây thực tội. Trầm phái rộng lòng thứ lỗi. Tha ngay Tay-bá phản hồi.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Muôn nhờ ơn chúa đoái phận tội. Nguyện hết sức đền bồi nghĩa chủ.

VUA TRỤ (dày qua kêu Đắt-Kỷ) NÓI: Nay hâu ôi. Thị Dương-giang hi-hữu. Chơn Vu-vật tối linh. Một Vương này cũng đáng thực hình. Huống chi: Ba báu ấy nở không tha tội.

ĐẮT-KỶ (vuốt ve con Vương) NÓI: Muôn tâu bệ-hạ. Quả linh vật thế gian khó kiểm. Loại tầm thường ai dám cống dung. Được của này ấy báu muôn phần. (và nói và vuốt ve con vương) Ta cũng khá nung niêu sảng sóc.

(Vừa giứt tiếng con vương nhảy qua cảng)

ĐẮT-KÝ (la) NÓI : Ôi chết tôi rồi bệ-hạ ! Con vương nó
cảng tôi sứt hết một miếng thịt dày nè. Ôi chết tôi rồi bệ-
hạ ôi ! Tôi không biết bệ-hạ phải bắt thường cho tôi. (diều)
Bệ-hạ muốn đem con vương đặng bệ-hạ giết tôi phải không ?
Nó cảng người ta nhứt gần chết vậy hè.

TRỤ-VƯƠNG NÓI : Đâu, nào ở đâu, đưa cho quả-nhân
coi nào..... Ôi na nả con mẹ nưng ôi, hậu ơi là hậu, con
mẹ nưng ôi là con mẹ nưng. Cha chả nó cảng sao mà sứt
hết một miếng thịt bằng 1 kilo. Thôi, hãy nín đi. Đề quả
nhân kiểm thuốc cày hàng bit cho. Nín đi con mẹ nưng.
(Ra giáng giận dữ rồi nói) Cảm vượt lai đình, thượng. Hà hại
ngả ái-khanh. Bả ngọc-xích tung-hoành. Đả yêu-viên vong
mạng. (Đánh con vương chết rồi day qua Ấp-Khảo mà nói :) Ấp-
khảo ! Tôi ngươi có đáng ? Dám trả yêu viên. Lại thích
khách quả-nhân. Cùng hại ngò chánh-hậu (à).

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Khất dung bầm tấu, bầm tấu.
Thánh-thượng nghiệm tình nghiệm tình; xin quản khai nhựt
ngoạt chi minh. Thứ dỉ đắt phúc bồn chi hạ.

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

- « Khất dung (bis) bầm tấu,
- « Khất dung bầm tấu.
- « Thánh-thượng tàng tri,
- « Xét suy nghiệm tình.
- « Tôi đâu dám toan mong lòng.
- « Hại rày mầu-nghi.
- « Chẳng qua (bis) vật nợ.
- « Là giống sơn lâm.
- « Tham tâm thú cầm.
- « Thấy nhiều vật ăn.
- « Trước noi ngự tiền.
- « Sanh lòng chẳng kiên.

LẠI NÓI : Muôn tâu bệ-hạ : vật ấy là loài sơn giả. Có đâu
từng chốn lâu dài. Chẳng qua là nó thấy : nơi ngự tiền
quả phảm nhiều loài. Nên giả-thú tham tâm tranh thực.
Rằng thích-khách tội kia rất ức. Gia điền hình án nọ nên
oan. Tôi đâu mong dạ tìm tàng. Ngữa lạy trông ơn phúc
tải.

NGÂM: Muôn nhờ lượng thánh xét soi.
Lẽ oan ưng ấy cho tôi nhờ cùng

ĐẮT-KỶ NÓI: Muôn tâu bệ hạ: Bệ hạ khá hồi tâm lượng
lại, mà nghe qua thầm thiếp bẩm tâu. Như Ấp-Khảo ni: tội
khi quân đã đáng mặc dầu. Nhưng mà: tình hiếu phụ gẫm
âu nêu thứ.

CA TỨ-ĐẠI-CẢNH

- « Khen cho chàng, người hiếu nghĩa.
- « Nên dung thứ cho gả một lần.
- « Mong thánh-hoàng, mở lượng minh cao minh.
- « Rải đều nhơn.
- « Cùng bùa đức ban ơn.
- « Vậy mới đáng quân minh quân.

TRỤ-VƯƠNG: « Nghe mấy lời, ngó chánh-hậu.
« Khiến trầm càng thương.
« Thương cho chàng, trọn hiếu trung tròn trung.

ĐẮT-KỶ: « Chẳng nài bao ngàn dặm xuyên sơn xuyên.
« Lòng con thảo khá khen,
« Tâu thánh-hoàng, xin mở lượng.
« Dạy gã đòn ca.
« Nghe tiếng chàng, thiên hạ vang đồng vang.
« Giỏi cầm thi, thật chẳng hơn ai hơn.
« Tài tử giai nhơn.
« Đòn, đòn chơi, cuộc vui, giúp trong
« Tiệc ni, đủ đồng bá-quan quần thần.
« Nghe tiếng đòn.

VUA-TRỤ: « Bệ hạ càng vui. trào sĩ cũng vui.
« Lời hậu tâu, trước sau,
« Trầm dây, thoản nghe, gẫm âu hoan tình
« Quả nhơn (bis) diệu biện.
« Lời lời châu ngọc.

ĐẮT-KỶ: « Lời châu ngọc hay thêm hay.
« Nhà ngươi khá tua cõi cảm.
« Cho thánh thượng mặc tình vui chơi.

ẤP-KHẢO: « Tâu mầu hậu hạ-thần xin vâng.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: (ôm cây đòn và than răng): Vâng lời
ngọc tôi đâu dám tiết. Trỗi tiếng vàng lòng hỏi chàng đành.
Ai đi? trong cha thời mặc chốn lao hình. Ngoài con nở khi
tâm lạc sạ. Sách có chữ răng: Phàm vi nhơn tử giả, phụ

mẫu hữu tật, hành giả bất tàng, ngôn ngữ bất da. Dạ dạ
Lời bẩm bạch ngự tiền. Vọng cao minh thầm xét.

NGÂM: « Thương vì cha mắng ngực hình.
« Khí tâm, lạc sạ bao đành phận con.

TRỤ-VƯƠNG NÓI: Lòng hiếu đạo khá khen cho đó.
Nhưng mà: khúc giai âm chưa rõ lòng dây. (*Này Bá-Ấp-Khảo, mi hãy đờn đi*) Tiếng cung thương dầu đẹp dạ này.
Thì tình phụ-tử át vầy vui mệt.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Ngưởng vọng thánh hoàng hạ cổ.
Phụ thừa mẫu-hậu cổ tri: Tay ngọc kiếp lên dây. Song
thịnh đồng cổ lộng.

NGÂM: « Lên giây trời khúc tì-bà.
« Cung văn, cung vỏ gọi là mỉa mai

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Đời người sao khồ bấy.
« Nỗi thảm biết mấy nhiêu lần.
« Trần ai ở tay thợ trời.
« Nhục vinh chẳng mấy hồi.
« Cơn hết cơn bỉ cực,
« Tới hồi thời lai.
« Càng tài ba cho mấy.
« Mang chữ tài, mắng lấy chữ tai.
« Dầu ai cao bay xa chạy,
« Khi thất thời, phụng giả thành kê.
« Tài dối mạng ghét nhau đả đành, sách
vần dạy rành.
« Cuộc đời xem khác chi,
« Như cánh bèo bọt nước đám mây.
« Thương hải biến di tang điền,
« Kéo tuần-huòn trả vay (*chẳng vị ai*).
« Mày tạo đã xây vẫn.
« Do mạng bất do nhân,
« Người sành đứng trong cỏi trán.
« Phải lắm lần gian truân (*mói nén*).

NGÂM: Muôn tâu: « Cuộc đờn nay đả vừa xong.
« Bệ-tiền ngưởng vọng thánh-hoàng ban ơn

TRỤ-VƯƠNG NÓI: Khá khen đó đáng trang tài-tử. Vậy mời rằng phai đứng giải âm. Thật nhà ngươi thiện nghệ nguyệt cầm, Chẳng uồng bấy công phu tập luyện. Nay bậu ơi, chử quā nhân tính: Cho cha chàng miềng tử. Cung nhà gả hồi qui. Vậy hậu định là vi? Tâu cho quả nhân lâm đắt (đi)

ĐẮT-KỶ NÓI: Muôn tâu bệ-hạ: chữ thiên kim vị đắt. Câu nhứt ngữ nang cầu. Nếu tha chàng trở lại Kỳ-châu (thì được rồi). Nhưng mà: dờn của gả không truyền bồn quắc (uồng lắm bệ-hạ) Chi cho bằng: xin lưu gả lại nơi mệt thất. Mà dạy tôi học lấy nguyệt-cầm. Trước là tôi tình thuộc giai-âm. Sau cho đó phần hồi cõ-quắc (cũng chẳng lấy chi làm muộn đó bệ-hạ).

TRỤ-VƯƠNG NÓI: Thoản nghe lời chánh-hậu, dường ám hiệp ngả tâm (Áp-Khảo). Áp-Khảo ngươi vâng thưa lời troàn Tùng chánh-hậu giáo truyền khúc nghệ đi.

NGÂM: « Lịnh troàng Áp-Khảo khá vâng.
« Vào nơi mệt thất giáo troàn mẫu nghi.
« Bệ-tiền trâm kiếp đợi chờ.
« Hậu tua trở lại cung chương học dờn.
« Lịnh truyền nội-thị bài trào.

CÁC-QUAN: « Tung hô vạn tuế triều đình đồng lui.

HẠ MÀNG

MÀNG THỨ SÁU

Dọn cung chương Đất-Kỷ

Bởi kiến sắc đậm tâm khởi động.
Vì lòng ngay Áp-Khảo thọ nguy.

ĐẮT-KỶ NÓI: Húy! may dữ a! Ai đi! Không thả lá, lá trôi giòng ngụ. Chẳng quấn chim, chim tới vườn đào. Mặc dầu lòng yếu nhĩ chi giao. Ngỏ pòi dạ vu qui chi lạt. (*Cha chả cái người làm sao mà:*) Nhan sắc rất nhan sắc Tài tình quá đỗi tài tình. (*Ta mà được gần cái người ni rồi*) Lão Trụ-Vương dầu rõ bạch minh. Thị muộn thác củng đành nhắm mắt (mà)

- NGÂM :
- « Duyên đâu duyên khéo hồng hờ.
 - « Nên duyên ấy cũng trước nhờ ông tơ.
 - « Vốn không thả lá đẽ thơ.
 - « Mà nên duyên ấy mới là có duyên.

CA TỨ-ĐẠI

- « Duyên trót rêu ai khéo vẻ bày.
- « Người đâu gắp gở chi vầy.
- « Biết phận này nên duyên gì với ai ?
- « Người sao có sắc, có tài
- « Khiến dạ này ai hoài tư-lương
- « Trộm tưởng thầm thương
- « Khiến vẫn vương mối sầu
- « Dạ hăng ước ao.
- « Phải tính sao bắc nam sum hiệp.
- « Cầm sắc vui vầy
- « Vậy mới phi lòng đây.
- « Chẳng ương ngày trong gió chờ mây

NÓI LỐI : Cha chả người làm sao mà. Mắt mới thấy thương
đành thương đoạn. Tình chưa trao mà nhớ vắng nhớ dài.
Tâm sự này biết tố với ai. (Dẫu mình) có tỏ đi nữa, biết ai
có nghĩ. Cha chả là khó uầy.

CA TIẾP

- « Thương ai mình biết tỏ với ai.
- « Tâm sự này nào ai có rõ.
- « Xót xa lòng thương mây nhớ gió.
- « Biết bao giờ cho trăng dởn thỏ.
- « Sầu riêng, riêng tưởng, gập nhau chi vầy.
- « Lá lay ai khéo vẻ bày.
- « Làm chi cho gái sắc trai tài.
- « Gái sắc trai tài lại chẳng sánh đôi.
- « Nghĩ mình phận bạc như vôi.
- « Nghỉ tới đâu, ối thôi câm giận.
- « Giận bấy ông tơ hồng.
- « Ông buộc mối chẳng xong.
- « Để cho mình trộm tưởng, thầm trông.

NÓI LỐI : Ôi duyên cắt cớ vì đâu xuôi khiến. Mà hôm
nay gây chuyện tóc tơ. Ta vốn không thả lá đẽ thơ. Lại

cũng chẳng rũ ong quấn bướm. May gặp gỡ hương nồng
lửa đượm, Chẳng uồng trang gái sắc trai tài. Toại cho lòng,
ai chẳng hẹn ai. Đành một ngỏ trước mai vầy hiệp.

CA TIẾP

« Khen ai kia khéo đem duyên.
« Người đâu mà xuôi chi gặp gỡ.
« Biết cùng người có nên duyên nợ.
« Trách to-hồng sao ông cắt cớ,
« Xuôi chi đôi lứa gặp nhau bất kỳ.
« Biết nhau có chút duyên gì.
« Mà toan lá thăm thơ đè.
« Nhưng đến đây há dẽ bỏ qua.

BÍCH-TIÊU : (dạ) « Con hãy nghe lời ta.
« Đủ thế nử ra nơi ngự-nhạc,
« Rồi con kịp toan mời,
« Phòng-sự đến tận nơi,
« Đặng dậy đòn dạy bắn cho ta chơi,

BÍCH-TIÊU (dạ rồi đi ra) NÓI : Bầm phòng-sư, lính bà cho
dời phòng-sư vào.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Người dẽ mặc tôi (nói rồi đi vô qui ngay
trước mặt Đất-Kỷ)

NGÂM : (Dạ bầm lính bà) « Hạ-thần Ấp-khảo ứng hầu,
« Chúc cho mầu-hậu sống ngàn ngàn năm

• CA TIẾP

ĐẤT-KỶ : « Tôi nay Ấp-Khảo tự xưng,
« Xin ứng hầu-mầu-nghi lính dạy.
ẤP-KHẢO : « Thời chàng tạm ngồi.
« Tôi mô dám dẽ ngươi,
« Xin mầu-hoàng xét soi.
« Lỗi thứ dung cho hạ-thần.
ĐẤT-KỶ : « Ta miếng lề cho ngươi,
« Nào phải dẽ duôi,
« Nơi lầu tiền ta an kỷ thượng,
« Mặc tình luận bàn,
« Ngoài lấy lề chúa tôi.
« Đây đả dành hắng thoi,

- ẤP-KHẢO : « Dụng theo nghĩa thầy trò,
« Bà thương muôn đội ơn bà,
« Dám đâu vô lè vây mà,
« Vọng mẫu-nghi thứ tha cho hạ thần,
ĐẮT-KỶ : « Ta dẽ nào chấp nê.
« Đả bảo cho đó đây sư đệ,
« Đạo nghĩa thầy trò,
« Lựa là phải so đo.
« Lè nghi gì ta cũng xá cho.

NÓI LỐI : Cái người làm sao khó biếu, khéo làm điệu hơn ai, bảo cứ đứng nói hoài, mời hỏi còn từ chối.

CA NGỦ-ĐIỀM

- « Cái người khó biếu làm sao ?
« Ta sắng dạ dẽ đâu lỗi nghĩ.
« Giữ đều lè nghĩa mà chi.
« Lấy lè thật ta đây sắng lòng.
BÁ-ẤP-KHẢO : « Muôn nhờ là linh ơn bà.
« Hạ thần mới dám tâu qua.
« Kẻ có tội dám đâu đèo bòng.
ĐẮT-KỶ : « Người chờ nhọc lòng thủ lè.
« Lòng tưởng há dẽ chấp nê (bis).
« Ta sắng dạ chờ nên ngại ngùng.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Bầm linh-bà, linh-bà thương nói vây, chờ kẻ hạ-thần mô dám đó linh-bà.

ĐẮT-KỶ NÓI : Người sao hay làm lè. Ta đả hết tiếng phân. Nay phòng-sư, phòng-sư mà ngại nhu vậy ta cũng là khen phòng-sư đó, Nhưng ngoài là điệu quân-thần. Chờ trong thật niềm sư-đệ đó phòng-sư. Nếu chấp nê theo lè. Sao choặng chử hòa, dầu dạy đòn dạy cũng xảo qua, có chỉ ngón chỉ làm sao đủ nở phòng-sư.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Bầm linh-bà, linh-bà không biết linh-bà nói vây, chờ cái việc đòn vẫn là khó lăm. Án cung thương chung vù Giới phẩn dục nội dâm. Tác thính tư long ngậm. Cồ long thủ như phụng vỏ. Bầm linh-bà, tôi gia công truyền thợ. Bà gắng sức tìm tu. Hữu đa thiều công-phu, mới đắt thành đê lệ.

CA HÀNH-VÂN

- « Cái diệu đờn.
- « Học lấy cái diệu đờn.
- « Cũng nhọc lắm bà ơi.
- « Ra công gắng sức.
- « Học hỏi mới hay.
- « Ngón, dây, cho thuần thuộc.
- « Đờn cho phải phép.
- « Án cung thương phải tường vỏ văn.
- « Mỗi nghiệp đờn chẳng cho sai lầm.
- « Đờn cầm, đờn nguyệt.
- « Đờn đoán, đờn tranh ; đờn gáo, đờn cò ;
- « Đờn tì, đờn độc ; ống sáo ống tiêu.
- « Bao nhiêu công cáng.
- « Phải ráng tập rèn.
- « Ai hạp món nào.
- « Sở trường tua dồi trao.
- « Dầu cây nào cũng học cho hay.
- « Gắng công, gắng chí.
- « Mới cho đứng bức giai âm.

ĐẮT-KÝ NÓI: Miệng trao coi thời dè, mà ngón đờn tường chưa nên. Nay phỏng-sư ôi, đứng xa lời nọ mau quên. Lại gần bảo họa là dặng thuộc (*chẳng phỏng-sư ?*)

ẤP-KHẢO NÓI: Bầm linh bà, hãy coi theo kẻ hạ-thần đó mà đờn.

ĐẮT-KÝ NÓI: Chù ta tinh với phỏng-sư như vầy có khi dặng hay mà mau khuộc.

ẤP-KHẢO NÓI: Bầm linh-bà, chẳng hay linh-bà tinh rắng, xin cho kẻ hạ-thần biết (*với nào*).

· ĐẮT-KÝ NÓI: Chù ta tinh như vầy :

CA BÌNH-BÁN-VĂN

- « Trao lời e phải quên,
- « Muốn ngón đờn cho dặng mau nên,
- « Phỏng-sư dè ta trong lòng,
- « Rời cầm tay chỉ dạy mới hay.
- ẤP-KHẢO :** « Dám đâu vâng linh mâu nghi,
- « Kẻ tiều-sanh xin bà nghĩ lại,

ĐẮT-KÝ :

« Muốn mau thành học hành gǎn chí,
« Lựa tay cầm chỉ dạy mới hay.
« Rày nghe phân bấy nhiêu lời,
« Người mắng răng rắng mắc lầm thay.
« Âu ta bước lại nắm tay,
« Còn chi nữa nọ này dang ca,
« Này tôi dám xin linh bà,
« Hãy buông ra, buông ra tôi nào ?
« Linh-bà, mực làm như thế,
« Làm cho tôi mắc tội khi quan.
« Mà không, mà không,
« Tôi quyết tình làm gì cũng không.
« Người làm sao khéo bạc lầm thay.
« Vốn dây, thương ai chẳng cùng,
« Lòng toan mong nước non thỏa lòng,
« Vầy loan-phụng niên bạn trước mai.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Bầm linh-bà xin hãy buông kẻ hả-thần ra, đừng làm vậy không nên đó linh bà.

ĐẮT-KÝ NÓI : Mà tôi không buông,

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI : Mua tạc ỷ không che mặt, còn sấm vang chẳng kịp bưng tai. Như tôi là : thà liều mình làm qui dạ dài, hơn nhơ tiết làm ma dương-thế. (*Trăm lạy linh bà, ngàn lạy linh-bà xin buông kẻ hả-thần ra nào*).

ĐẮT-KÝ NÓI : Mà tôi không buông.

ẤP-KHẢO NÓI : Bà không buông à !

ĐẮT-KÝ NÓI : Tôi không buông thiệt, ai làm gì làm di ! chết tôi, tôi cũng ve cho được tôi mới nghe.

CA KIM-TIỀN

ẤP-KHẢO :

« Nếu chẳng buông, đừng trách ta.
« Bởi cũng bởi trước bà chẳng xong,
« Sau tờ phải mong lòng đảo-diên.
« Mực răng chẳng kiên.

ĐẮT-KÝ :

« Ta thương chàng, lòng chẳng nại.
« Đẹp dạ nầy.
« Nên ta mới đem chàng vào đây,
« Ngỏ vầy trước mai.
« Vì ai trước gây chẳng lành,

ẤP-KHẢO :

« Sau dừng trách ta là kẻ vô tâm.
« Nguyệt cầm lai đả chánh-cung.
« Nguyệt cầm lai đả chánh-cung.
« Bất dung dâm phụ.
« Là loài tàng bạo,
« Lòng dạ sảng muôn,
ĐẮT-KÝ : « Kiểu lai bệ hạ, cứu cùng thần hạ.

LẠI NÓI: Chết tôi rồi Bệ-hạ ôi. (Và chạy và la) Tiếp cứu tôi với bờ người ta, Bá-Ấp-Khảo nó giết tôi đây nè Bệ-hạ ôi.

VUA TRỤ (chạy ra bộ lăng xăng) NÓI: Thất via chơn thất via, kinh hồn thị kinh hồn. Do hà chánh-cung bôn chôn. Mà lại có kiểu lai cứu mạng.

ĐẮT-KÝ NÓI: Ôi chết tôi rồi bệ-hạ ôi ! Ấp-Khảo nó đánh tôi bẽ đầu chảy máu trắng xoát đây nè.

VUA TRỤ NÓI: Đâu đê quả nhân coi. Ôi na nã con mẹ nưng ôi. (day lại)

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

ẤP-KHẢO : « Hay cho, hay cho Ấp-Khảo (bis).
« Quả loại cường dâm.
« Dám dám nguyệt cầm.
« Đánh nay chánh-cung tể này.
« Thật mày cả gan.
« Bầm trên thiên-nhan lượng lợi.
« Vì bởi vì bởi ai gây.
« Trớ trêu như vậy.
« Tôi nào dám đâu.
« Lỗi câu quân thần.
« Thành-hoàng xin dung.

LẠI NÓI: Muôn tâu bệ hạ. Vì mâu-hậu đem lòng chẳng phải. Dạ hằng mong việc trái nhơn luân. Bởi sợ e lồi đạo quân-thần. Tôi chẳng khứng mới ra cõi đời. Xin thành hoảng lượng lợi cho thần-hạ nhờ cùng.

VUA TRỤ NÓI: Trầm chưa rõ đục trong, đê đầu đuôi gạn hỏi (coi ai phải ai quấy).

CA TỨ-ĐẠI

ĐẮT-KỶ:

- « Duyên cớ sau bậu khá phân tàng.
- « Quả nhân nghe lại cho rõ ràng.
- « Tàu Thánh-hoàng dặng tàng giả chơn.
- « Sức sanh nó giả dạy đòn.
- « Lại mong lòng đem đường chẳng ngay.
- « Ép nài guyệt-hoa.
- « Tôi chẳng khứng, nên mới ra đồi này.
- « (Đó bệ-hạ ôi).
- « Lòng tôi không (có) ưng.
- « Nó cả gan kéo chung áo thiếp.
- « Còn đả guyệt-cầm.
- « Thật quả đứa cường-dâm.
- « Dám làm đều táng tận lương-tâm.
- « Ngưởng mong lương thánh xứ phân.
- « Đảng hung đồ phải toan trừ khử.
- « Nếu dung tình nó mong sanh sự.
- « Lấy luật hình răn trong lê thứ.
- « Khi quân tội ấy, phải đâm chém đầu.

VUA - TRỤ:

- « Nghe tỏ hết đuôi đầu.
- « Tâm trung khởi hỏa lôi đình.
- « Quái ta hè sát nè cường gian.
- « Dao phủ-quân này dao phủ-quân.
- « Dao phủ-quân kiếp ơ ngả lệnh.
- « Tróc Ấp-Khảo gia hình.
- « Tràng tội xuất trảm chi,
- « Cho hết cái đời tàng bạo nó đi.

BÁ-ẤP-KHẢO NÓI: Trời ơi, oán ức tôi lắm bệ-hạ ôi.
Nỗi oan ức nhờ trên lương-thánh. Đều ngay gian xét lại
bạch minh. Như tôi là: dám đầu làm sự bất bình. Cớ bởi
vì ai chát quấy.

NGÂM:

- « Trách người đem dạ chẳng lành.
- « Sanh tâm tác-loạn đê mình chịu oan.

CA TIẾP

- « Cúi xin lương thánh xét suy.
- « Kẻ hạ thần dám đầu tàng bạo.
- « Nồng nỗi này bởi ai gian cáo.

- « Cho lối niềm quân thần chỉ đạo.
- « Trời cao có mắt, xét soi cho mình.
- « Cha ôi, có rô thấu cơ tình.
- « Vì đâu họa đến thình lình.
- « Phạm tử hình con phải mạng vong.
- « Thảm thương cha già ngồi ngực trung.
- « Lẻ kiết bung, vẫn không rõ dặng.
- « Đâu hảng mất còn.
- « Càng nghĩ tới héo don.
- « Tử sanh này bao sá phận con (*đó cha ôi*)

NÓI LỐI: Bệ-hạ ôi, xin hãy ra ơn xuống phước mà suy xét cho kẽ hạ-thần. Lẻ ngay gian mà dặng cân phân. Dầu muôn thác củng dành nhấm mắt (*đó bệ hạ ôi*)

ĐẮT-KỶ NÓI: Bởi trước người không tiên liệu. Bây chừ bận biệu mà chi. Dầu kêu nài, gồm chẳng ích gì. Thời, thời vận tới bó tay chịu tội (*đi*). Đừng có kề lề không ai thương dầu.

CA TIẾP

- « Bởi người sanh sự bất lương.
 - « Ta tưởng người, vì người chẳng tưởng
 - « Thời thời, đả dành,
 - « Chờ lầm lời than vang.
 - « Cho nhọc dạ thành-hoàng.
 - « Tôi gả đáng phản thùy.
 - « Còn oan ức nòi chi.
 - « Gia điền hình tru di tam tộc
 - « Xét vì, công chàng.
 - « Lòng hiểu phụ đến dày.
 - « Ta miềng rày cho mi.
 - « Hãy bó tay thực hình (*cho rồi*).
 - « Trời ôi, có thấu chẳng trời.
 - « Từ đây đả hết một đời.
 - « Đề mấy ai gương soi chậu úp.
 - « Xin thánh thần chứng tri.
 - « Ấp-Khảo nay bó tay chịu tội.
 - « Vì nước vì nhà.
 - « Lại vì chúa vì cha.
 - « Thác củng nguyện ngậm cười nơi cỏi ba.
- VUA-TRỤ :
- ẤP-KHẢO :

- « Nhìn theo ngục vội xót-xa.
- « Cúi lại cha con giả từ.
- « Day đầu qua vọng bái Tày-Kỳ.
- « Chúc mầu hậu ở lại bình-an.

(Giữ lời quân chém Ấp-Khảo).

ĐAO-PHỦ-QUÂN NÓI : Dạ chém đầu Ấp-Khảo, nạp trước bệ tiền, đài lịnh thánh minh. Định hà như thủ.

ĐẮT-KỶ NÓI : Muôn tâu bệ-hạ, chém Ấp-Khảo đả xong một sự. Chừ bây giờ: thủ Văn-Vương cho rõ chánh-tà.

VUA-TRỤ : Hậu liệu thủ như hà, tâu quả-nhân dặng rõ.

ĐẮT-KỶ NÓI : Muôn tâu bệ-hạ, số là tôi có nghe Châu-văn-Vương có học phép bói hay lắm. Vậy thì:

CA KIM-TIỀN

- VUA-TRỤ :**
- « Muốn thử va, cho tường giả chọn.
 - « Tôi sắng kể xin bày thiệt hơn.
 - « Hậu khát tỏ cho tường giả chọn.
 - « Kế nào hãy phân.
 - « Luận như hà, thì tâu lại, lê chánh-tà.
 - « Đoạt ý trẫm hoan-tình biết bao,
 - « Hậu bày trước sau.
 - « Rày ta phải kêu Trù-Phòng.
 - « Dạy chàng lóc thịt Ấp-Khảo nấu canh.
 - « Bang cho Tày-bà Văn-Vương (bis)
 - « Nếu như ăn dặng.
 - « Là người vô vụng.
 - « Bằng biết chẳng ăn.
 - « Quả trang lợi hại,
 - « Sớm trừ mồi dặng.
- ĐẮT-KỶ :**

VUA-TRỤ NÓI : Mời nghe qua lời hậu. Trẫm rất đòi hân-hoan. Nội thi, nội thi kiếp vâng troàn, đòi Trù-Phòng hữu sự. (Nội-thi vô luồng trở ra đất Trù-Phòng và nói) Ngày Trù-phòng, lệnh Bệ-hạ cho đòi nhà gả. Vì Thánh-hoàng hữu sá đòi ngươi. Khá tức tốc đến nơi, chờ diên trì huởn đái.

TRÙ-PHÒNG NÓI : Thoản nghe lời nội-thi; muốn rủng rẫy cả mình. Cha chả. Không biết việc chi, hung kiết chưa rành. Mà lại có đòi mình quá gấp. Sợ quá.... sợ vô ông

cho ăn ba-tê nguội, không thôi ồng cúp bê-la-tết, rồi hết cái đời. Hoặc ồng bắt xộ khám mà chơi. Như ông Văn-Vương hôm nọ. Thôi, giả chơn chưa rõ. Âu đến trước bệ tiền. Ngỏ nhờ lượng thánh-minh, định thử hà như ý. *Dạ.*

NGÂM: « Trù-phòng đắt lịnh ứng hẫu.
 « Ngửa trông lượng thánh lễ hào dạy phân.

VUA TRÙ NÓI: Ngày Trù-phòng, ta muốn thử Văn-Vương cho hăng. Đặng rõ rằng người chánh, kẻ tà. Người khai kiếp nghe ta đam thây Ấp-Khảo lóc ra lấy thịt. Rồi dùng lấy món nào tùy thích. Mà thử va, coi biết cùng chǎng. Như ăn thời quả hạng tầm thường. Bằng từ chối ấy người chí thánh.

NGÂM: « Việc này ta nấy trù-phòng.
 « Cơ mưu chờ lâu phải cùng tận tâm.
TRÙ-PHÒNG « Vàng trên lượng thánh chỉ sai.
NGÂM: « Dám đâu sơ lâu cho ai tri tình.

(Bước ra ngoài nói): Thiệt là ác! Đả giết người ta rồi lại còn dại lóc thịt nấu canh cho cha người ta ăn. Thiệt là ác mà! Mà mình không làm dày ồng chém tới cha mình nữa chớ không thèm chém ruột mình đâu. Thôi! ai độc ác mặc ai. Mình cứ việc ra tay. Xin thánh thần chứng xét.

NGÂM: « Vái cùng thiên-địa chứng tri,
 « Hồn linh Ấp-Khảo biết rày cho tôi.

NÓI LỐI: Bây giờ mới tinh làm cái gì đây xào hay nướng, lụy hay quay, b López tái hay xé phay, làm nem hay làm chả. Hoặc là ướp sả, hoặc ướp tiêu hành, hoặc đỗ nấu canh, hoặc dùng xào-xáo. Mà làm thứ gì sơ ồng coi ồng biết. Thôi đỗ làm cho ồng ít cái xiếu mại với vài cái bánh bao. Có khi ồng ăn mà ồng không biết.

CA NGỦ-ĐIỂM

« Âu là lóc thịt dần xương,
« Làm xiếu mại (cho) Văn-vương ăn rày,
« Vái cùng Ấp-Khảo hồn linh.
« Xin điện-hạ chứng minh cho tôi rày.
« Cuộc làm bánh đã vừa xong,
« Mau dừng lại ngục trung cho rồi.

HẠ MÀNG

MÀN THÚ BÁY

Vâng lệnh chúa trù-phòng dung thịt
Tướng nồi con, Tây-bá đau lòng

(Đón một cái ngực)

CAI TÍNH NÓI: Thần oai hẫu hẫu. Vỏng lực oanh oanh. Tôi vốn thiệt quân-canhh, biếu tự xưng Cai-Tinh. Hết cái ngkè ở lính. Thời phải nói việc quan. (*coi vậy chó mìnhh cũng thuộc về hàng chúc việc chó phải lợ-lợ sao ?*)

Kè từ ngày vâng lệnh thiên-nhận : Dạy canh gát tuần phòng đủ lý. Oai như chết ai ai cũng thấy. Dứ nhữ chà tù tội đều ghê. Gặp thắng nào chọc mỏ phát sê. Thì chẳng khỏi tấp bê cái đít. Gặp ông nào bô cu rich (*rich là giàu*) Cho miếng bánh gói xôi. Được thong thỏa vô hối. Lý có rõ nê ba díu mà ! (*Đó là việc canh gát trong khám đà !*) Còn ra ngoài thành thị, hay hỏi giấy thuế thân. Chử không biết một phân. Cớ cũng cầm đọc lia. Nguyễn-văn-Mít đọc: Lê-văn-Khế. Dọa bọn phèn dặng dề kiểm ăn. Gặp người nào biết chử hỏi phän. Xá một xá nói rằng tôi lòn. Thiệt tôi nghĩ lại cái nghè ở lính này bạc lăm. Hèn chí họ nói vong ân là lính cũng phải lăm mà ! Năm ngoài tôi ở trong làng quần mang trên đầu gối, áo bậu khỏi mồng tròn. Đầu cổ chõm bóm, chưng phèn mốc thích. Nhờ trong làng thương cho giấy tánh hạnh tôi cầm lên quần làm đơn xin ở lính. Bây giờ tôi nên chử lính tôi quên phức hồi tôi trong làng. Gặp anh em bạn hồi trước hỏi hang, tôi làm lơ ngó chỗ khác, đó là một cái bạc của tôi rồi. Còn trong làng, ông hương ông xá nào ra tôi giả rằng không biết chẳng muốn hỏi cháo. Ấy là hai cái bạc. Còn nhiều việc nữa nhưng nói chẳng hay cùng. Tôi xét phận tôi, nghĩ mà thèm them. Ôi nay giờ nói liếng. Mà quên viếng ông Văn-Vương. Mau mở cửa ngực đường, dặng thăm ông bao nã.

VÔ BUỒNG

CHÂU VĂN-VƯƠNG (ra) NÓI: Từ giáng chúa mắc vòng hoạn nạn. Nơi ngực hình kẽ dặng sáu năm. Nhơn cớ sao mà vẫn bắc tâm. Đà chẳng thấy ai thăm ai viếng.

CA VĂN-THIỀN-TƯỜNG

« Vì lòng ngay, can vua nên ra đồi ni.
« Than ôi, thân sao đắng cay.
« Ai tai họa đến khi không.
« Nghỉ vận bĩ không cùng.
« Trời già dành không thương,
« Hai kẻ hiền lương.
« Trong bấy năm mắc nơi đoạn trường.
« Chốn đủ lý chịu đều khổ náo.
« Biết bao lần trần ai,
« Thời vận xuôi, nghĩ mình vô doan.
« Phải chịu oan.
« Dẫu rằng than vang gầm chẳng thấu trời.
« Tai nạn ấy,
« Thất niên thọ dù lý hình.
« Lẻ thiên công.
« Oán trời chẳng nên đâu để oán người.
« An thừa phận.
« Ưu quản ái quắc chi tình.
« Đâu quản thân này, lao khồ nài bao.
« Đau đớn bấy cho kẻ mắc vòng tù lao.
« Ruột như cắt như bào.
« Đêm đêm nghe tiếng dế thán.
« Trống trên thành nhặt khoan.

NÓI LỐI: Trời ôi, nghe tiếng dế ngoài thành tì rả. Khiến
cho lòng buồn bã khôn cùng. Àu là: bỗn tiên thiên dặng
giải sầu trung. Diễn diệt số quang tang thì sự. (coi quẻ ròi nói)
Trời ôi, ta ấu tử, ta ấu tử. Thán ngò nhi, thán ngò nhi.
Thống thiết giả chí ly. Ai ta hờ ấu tử (con ôi).

* CA TIẾP

« Hòn sầu luông, ai la phụ tử chí ly.
« Lân nhi chí (lợc) đê thương lang.
« Nhi thoán đoạn sầu tình.
« (trời ôi) Lòng dắn lòng quặng đau.
« Thương bấy con trẻ.
« Cứ theo trong quẻ, mạng căn tuyệt ròi,
« Trách bấy cao xanh dành bao nở.
« Giết chí người mày xanh.

LẠI NÓI: Con ôi! ai bảo con đi đâu như vậy.

« Cha con từ rày biệt nhau.
« Tưởng thêm đau.
« Ta hờ ấu nhi mạng bạc khôn cùng.

CA TIẾP

« Chưa bao tuổi.
« Bồng đâu họa rủi thỉnh linh.
« Cao xanh ôi.
« Nghĩ càng héo don ruột thắc tơ vò.
« Thảm bấy nỗi.
« Trách ai mưu quỉ khéo bày.
« Đành đoạn như vậy.
« Trời đất nở vì.
« Ấp-Khảo con ôi.
« Nỗi này hay chẳng.
« Ruột thắt ruột bao đành.
« Chặt lay ai nở chẳng đau.
« Đến đổi này liệu sao (*hởi con ôi*).

NÓI LỐI: Trời ôi, ngoài quê ứng mắc noi mộ tuyệt. Còn trong hào xem chẳng thấy tử tôn. Như quê ni: mai có người đến chốn ngục môn; lại ban thịt ngô toan thử ý. Trách Đất-Kỷ khéo bày mưu ấy. Mà thử chi Tây-bá Văn-Vương. (*Tội nghiệp thay!*) Đã chẳng thương cầm hầm ngục đường. Lại giết trẻ banh xương lóc thịt. Vậy chưa vừa sở thích. Còn mong thử kẻ hạ-thần. Bệ-hạ ôi, nở bao đành đem dạ chẳng thương. Tình phụ tử ai không mang mát. Cáo sầu thỏ mắc còn ủ mắc, Húng chi; cha cùng con mà lòng chẳng đau lòng. Trời ôi, tâm thốn tâm nhọn vật khốn cùng. Lụy lưu lụy bất thăng động khốc. Trách ai bày kế độc. Khiến cha lại ăn con. Như tôi nay. Nếu từ thời tánh mạng chẳng còn. Bằng ăn ắt tâm cang đoạn tuyệt (*rồi trời hởi trời*). Như tôi mà ăn thịt con tôi nay. Quỉ thần đầu chẳng biết. Trời phạt cũng đã hay.

Giả làm ngơ tay phải chặc tay. Cực chẳng dã dạ đành giứt dạ.

NGÂM: « Phú cho mắc lương cao dài.
 « Chứng tri cho kẻ mưu này kế kia.

CAI-TÍNH (bước vô) NÓI: Ủ ông! Ông làm gì đó? Sao ông buông dữ vậy? Chứng này khuya rồi sao ông chưa ngủ đi.

VĂN-VƯƠNG NÓI : Tôi chao cậu cai. Cậu cai hãy ngồi. Bùa nay chẳng biết ý mồn rảng mà già buồng đáo đê. Thốn thức bần thần, xốn xang tắc dạ, mà hoá ra ngủ không được đó cậu !

CAI-TÍNH NÓI : Bộ thể ông này nhớ nhà nên ông buồng chờ gì. Ngày ông ôi, buồng mà chi. Con người ta ở đời chẳng qua là vận hạn. Chờ ai muối chi tai nặng vào mình. Nhưng: phước bất trùng lai, họa vô đơn chí. Ai tránh khỏi bao giờ.

CA CỖ-BẢN

« Phật còn mang tâm nạn,
« Người sao khỏi tai ba,
« Câu số mạng tại trời.
« Dầu giỏi gì không qua (*trời cao*)
« Hãy thuận an mạng trời.
« Chờ lấy ngày thời lai. (*thời hay*)
« Dầu ai cao bay hay giỏi chạy.
« Câu thiên vồng khôi-khôi,
« Mà chẳng lọt một người.
« Nào có vì chi ai (*mà hay*)
« Dầu rằng trăm chước ngàn mưu khôn
 ngohan thế nào; lẻ trời không qua.

VĂN-VƯƠNG : « Rày nghe chúa-ngục.
« Phân mấy lời trong đục.
« Lòng ta khen chàng.
« Là người phải mặt,
« Nghĩa-sĩ anh-hùng.
« Háng làm trai, lòng dạ ngay, người như
 thế ít thay.
« Biết thương người ngay.

CÁI-TÍNH : « Ngài mựa dừng lo, mựa sầu tư.
« Người ngay mà phải, mắc lấy nỗi oan.
« Trời đất bá không xét soi cho mình.
« Ấy sao rằng mình.
« Nhờ ơn thần-thánh, dòm xuống xét soi.
« Vì bời cang vua, mắc nỗi ngục hình.

VĂN-VƯƠNG : « Lòng người được vậy, ta quá cảm tình.
« Biết bao giờ quên.

« Vì vận thời ta, nên đã đành, mang lấy
nạn, dù lý thắt niên.

- CAI-TÍNH : « Rồi đây cũng dặng ơn thánh-hoàng.
« Người mở lòng rộng suy.
« Cho ngài hồi qui.
VĂN-VƯƠNG : « Ta rất cảm tình mị.
CÁI-TÍNH : « Tề phụ hàm-oan.
« Xưa kia trời, còn phải động, bất vỗ tam niên.
« Thời vận dở dang, ngài đừng than.
VĂN-VƯƠNG : « Trời phạt chứng cho lòng người ngay.
« Nhà người vì ta, mà nay, phân trần.
« Đầu đuôi góc ngọn.
« Ta cũng cảm tình.
« Nào ai rõ dặng tâm sự này.
« Chùr có trời biết cho.
« Nỗi sầu đâu nguôi.
« Biết tỏ cùng ai.
CAI-TÍNH : « Ngài mưa sầu tư.
« An lòng gắng, gượng nương náo qua ngày

VĂN-VƯƠNG NÓI: Cám ơn đó có lòng cang giáng.
Nhưng mà: nỗi niềm đây nhớ chẳng dặng nguôi. Ai đi: trót
sáu năm chịu thăm xứ người. Nơi ngực nội ối thôi là khò.
(Vừa giứt tiếng Trù-phòng đi đến kêu cửa :) Có ai ở trong ngực
hay không? Gõ cửa cộp cộp.... cộp.

CA KHỐC-HOÀNG-THIỀN

- « Có ai, có ai ở trống (bis).
« Khá mở cửa ra (*Cai-Tinh ra mở cửa*)
« Uả anh trù-phòng.
« Chẳng hay anh đi việc gì.
« Luận bàn hè vi.
TRÙ-PHÒNG : « Nay tôi vâng trên thánh-thượng.
« Ngài khiến đem bang.
« Dĩa bánh bao này.
« Cho rày Văn-Vương.
VĂN-VƯƠNG : « Mong ơn Thánh-hoàng.
« Đoái vì bạ-ngu.

LẠI NÓI: Mong lượngh thánh có lòng đoái tưởng, dạy
trù-phòng đem thưởng bánh bao, ơn đức này vi tự trời
cao. Chúc thánh thượng sống muôn muôn tuổi.

TRÙ-PHÒNG NÓI: Vậy thời ngài hãy ăn đi, dặng cho tôi coi rồi về lâu với hê-hạ.

CA NGỦ-ĐIỂM

« Vậy thời ngài kiếp dùng đi.

« Tuân quân mang chờ nên diện trĩ.

VĂN-VƯƠNG: « Tôi nào dám trái mạng vua.

« Xin vưng lệnh ăn cho phỉ tình.

(Tay cầm cái bánh bao, ăn mà tỏ sắc buồng, bước ra ngoài).

NGÂN: « Ruột lầm đòn đoạn héo don.

« Trong đòn mấy kẻ ăn con như vầy. (Trở vô)

CA VĂN-THIỀN-TƯỜNG (*tiếp theo*)

« Mong ơn dày, thánh-hoàng.

« Hạ-cố Văn-Vương.

« Tưởng niềm quân thần.

« Chúa xót lá gan.

« Nỗi niềm đắng cay,

« Đè ai hay, tỏ bày với ai.

« (Bước ra) Tôi Văn-Vương,

« Đã dành để cho miệng thế chè cười.

« Cha đi nở.

« Ăn con, thật gầm bao người,

« Ôi con ôi.

« Đầu rắng hùm kia tuy dữ mặc lòng,

« Âu nó cũng,

« Biết câu phụ tử chi tình.

« Mà nó chẳng dành.

« Thà đói củng cam tình,

« Uồng bấy ta nay, đứng làm người chi đây,

« Thẹn tủi thẹn cho mình,

« Gượng vui nuốt thảm cho qua.

« Hỗn phận mình làm cha.

TRÙ-PHÒNG NÓI: Dạ thưa ngài, Trên thánh-thượng
sắng lòng hạ-cố, dạy bang cho bánh ấy ăn chơi. Chẳng biết
vì có nào ngài ăn mà : ngoài mặt thì sắc diện tươi cười, mà
trong lại có giống hình bi thảm (*vậy nó ngài ?*)

VĂN-VƯƠNG NÓI: Nầy Trù-phòng ôi, vốn người chưa
biết, đè ta phân thiệt cho người tàng. Như ta mà ăn cái

bánh nì : hàn hoang cũng có hàn hoan. Mà thảm thiết cũng là thảm thiết.

TRÙ-PHÒNG NÓI : Dạ thưa ngài, chẳng hay vì sao mà ngài hàn hoan còn vì sao mà ngài thảm thiết, xin ngài nói lại cho tôi tò mò.

VĂN-VƯƠNG NÓI : Như ta mà hàn hoan nay chẳng qua là : Vì chốn đỗ lý nhiều ngày khao khát. Ta mừng được vì thiên-tử bang ơn. Dạy nhà ngươi có da ân cần. Đem bánh ấy vào nơi ngục thất. Gầm ơn ấy lấy chi cán được. Nên ta mừng mà tỏ dạ hàn hoan. Còn như ta buồn là mòn ri. Nơi lao tù phận hởi gian nan. Chẳng biết ngày nào mà về cố quắc nên ta : lủi riêng lủi ngàn thu phận bạc. Nhuần dạ mồ sầu tư man mát, khiến lòng ta hưu hỉ việt sanh. Bởi vậy cho nên : ta nhớ nỗi niềm tình luống thảm tình. Mà phải hóa ; ưu tư tha thiết (đó Trù-phòng). Vậy thời : Nơi ngọc bệ người về tâu hết. Rằng : thần Cơ-Xương mong huệ thánh-hoàng. Chúc diềm lành trên linh thiên nhan. Cầu thánh thượng sống muôn muôn tuổi.

TRÙ-PHÒNG NÓI : Dạ, ngài đã tố đầu dưới mọi nòi, tôi xin bày gốc ngọn với thánh-hoàng. Vậy thời xin giả từ Tây-bà ở an, nơi ngọc bệ tôi toàn dời gót.

CA HÀNH-VĂN

CHÂU-VĂN-VƯƠNG : « Người khá nhớ lời.

- « Người khá nhớ mấy lời,
- « Tâu lại hoàng-gia.
- « Rằng ta rất cảm,
- « Ơn đức thánh-minh.
- « Đoái thương người mắc tội,
- « Cầu cho lượng thánh.
- « Sống muôn năm hưởng đều giàu sang,
- « Sự nghiệp nhà chúc cho vững bền.

TRÙ-PHÒNG : « Ngài đã cẩn dặn,

- « Tôi dể dám quên.
- « Mong đến bệ tiền,
- « Mọi điều tự sự.
- « Tâu vọng thánh minh (dùm cho)
- « Từ noi ngục thất.

« Tôi kiếp lui hài,
« Thôi giả từ ngài,
« Ngục hình tua tạm an.

VĂN-VƯƠNG: « Xin mọi đều cậy có nhà người.
« Khá tua nhớ lấy,
« Tấu qua thiên tử dặng hay.

NGÂM: « Mọi đều ta sở cậy chàng,
« Khá tua lâu lại thành-hoàng dặng hay.

TRÙ-PHÒNG NGÂM: « Đã, Vâng lời ông chỉ dạy rành,
« Giả từ ngục thất bệ-tiền tôi lui.

HẠ MÀNG

MÀNG THÚ TÁM

« Đất-kỳ kể Tô-nương hờn-hở »
« Mưu được thành tôi chúa vui mừng »

Dọn cung-chương cửa Đất-Kỳ

ĐẤT-KỲ NÓI: Từ dạy gả trù-phòng lai đáo, chốn ngục hình thủ lão Văn-Vương. Cơ-mưu đắt thất chưa tường gầm lại chơn vi diệu kế. (*Tôi nghĩ lại tôi giận thắng Bá-Ấp-Khảo chẳng biết chừng nào*). Ai đi: mèo thấy mò mèo còn chè nè, còn bướm gặp hoa nó dễ làm lơ. Chẳng biết sao mà: cột tim trâu nó dành để bơ thờ. Thịt tới miệng nó ngọt ngọt chỗ khác. Bởi vậy cho nên tôi mới bày mưu ác, mà giết phút nó đi. Giết rồi lại dạy phân thây, cho biết mặt kẻo còn khi dễ. (*Vừa giứt tiếng vua tru bước vỏ*) Đất-Kỳ nói tiếp. Vội vàng thi lè, mừng tiếp thành-hoàng,

VUA TRÙ: Hậu chớ nhọc mình vàng, hãy tọa an kỷ thượng (*lại nói*) này hậu ôi. Sao chẳng thấy Trù-Phòng lai vắng. Mà thông tin Tây bá thề nào? Cơ mưu đắt đường bao. Hung kiết lẻ nào cho biết. (*Vừa giứt tiếng Trù-Phòng bước vỏ qui xuống*).

CA KIM-TIỀN

VUA TRỤ:

- « (Đạ) Tâu thánh-minh, cùng màu-nghi.
- « Hạ-ngu mới ngục hình về đây.
- « Người khá kiếp tớ bày trước sau trâm
tường âm hao.
- « Mưu dắt thành, hay dỉ lậu.
- « Tua phản tường.
- « Mau tâu hết thánh-hoàng nghe qua, hởi
còn giang-ca.

ĐÁT-KÝ

TRÙ-PHÒNG:

- « Rày tôi đến nơi ngục hình, giả rằng
đam bánh, lượng thánh ban cho.
- « Ban cho Tây-bá ăn chơi (bis)
- « Ông xơi cá trời,
- « Lại còn lời gọi:
- « Bánh ấy nêng ngọt.
- « Cây tôi cảm ta, ơn dày bệ-hạ.

VUA TRỤ NÓI: Áy quā đưa cuồng-phu chi loại. Nào
phải tay chí-thành, chí-hiền. Vậy những giờ trâm có bụng
hiền. Nay mới biết mình tin làm lạc. Nay hậu ôi. Trầm
định quyết tha chàng khỏi thác. Cho Văn-Vương hồi-cố
quê-hương. Luận hè vi hậu khá phản tường. Đặng cho
trâm rõ trong gốc ngọt.

ĐÁT-KÝ NÓI: Đạ, lời bệ-hạ phản ra rất chánh. Thiếp dè
dầu dám chẳng khứng cho. Nước nhà rày, hết âu lo. Tề tựu
tung hô vạn tuế.

(Các vai dào kép cùng ca):

CA BÌNH-BẢN-VĂN

- « Nay mừng chờ cỏi ta,
- « Đất nước nhà vững đặt âu ca.
- « Hoàng-gia đáng nêu trị vì.
- « Dưới thầy Đại-pháp bảo-hộ cũng xinh.
- « Giết ta vào nẻo văn-minh.
- « Giỏi bước theo con đàng tấn-bộ,
- « Chúng ta nguyên ngậm vành kết cỏ.
- « Ông đức này ví tỳ non nam.
- « Đồng cùng nhau ước ao Nam trào.
- « Lần bước giây thân ái Pháp-bang,

« Nước nam dầu dặng vè vang,
« Thì cũng lăm công thầy mờ mang.
« Đồng-bang ta nay bước lần,
« Kẻ tranh thương, kẻ theo công nghè,
« Giựt giành, giựt giành mỗi lợi.
« Mà toan đem trở lại bồn bang.
• Mừng thay, ngày nay,
« Trong mỗi đều, hoán cựu tùng tân,
« Người Việt-Nam ai ai lại chẳng vui.
« Chúng tôi tháp hơi chúc mừng.
« Cầu cho chư khán quan miềng tràng.
« Đều bình yên phước thọ miên miên.

VĀNG

**Ai muôn mua sỉ các thứ tuồng
cài lương như sau này : Bá-Ấp-
Khảo Phụng - nghị - Đình, ca Kiêu,
Án Quách-Hòe, vàn,vàn.**

**Xin do nơi M. Phạm-văn-Cường
đường Lý-thành - Nguyễn số nhà
409 mà thương nghị.**

CHOLON